

maa täis. Härwaste kuuldi siis Wenemaal põllumeestete healt, aga sagedaastie oli kaulda renkade healt, kes hurnutebasid enesete fessel jagasid, sagedaastie puhusid oma juttu basid, kui nad kollu tuliwad saagi peale. Külew ägas kurbduse all, Tscherutigow õnnestusid oll; kurbduse wood woolastwad üle Wenemaa. Wend ütles wenale: See on minu, ja see on ometegi minu oma ja wäisefest ajast tegiwad nad suure, hakaasiwad iseenestele wiletsust walmistama ja paganad tungisid igalt poolt wâites Wenemaa peale."

Übunavool Wenemaa lüljes on juured rohulaaned. Neis rohulaantes elasiwad ammuist ajast saadik farjafaswa-tajad rahuwad. Gi nad harinud pöldu, waid rändasid uhest lehast teise ja pidasid omale sunti farju. Need farjalaßwatajad ehit nomaadid langesti wad ölitseti põlluharijate peale, riisustwad neid nende marandujest paljaks ja kadusid nõndajama liireste rohu loontesse ãra, kust neid raske oli sätte saada. Nende rõõmblite poolt pidi wana Wenemaa palju fannatama. Mitu ford üben- dasid endid würstib, et oma waenlaßi hâvitada ja sundisid neid mõnels ajals rahu pidama. Aga lui würstide keskel jälle tulid algasid, siis oli neil see birmus viis nomaadid appi futsuda. Ja nad ei annud armu Wenemaaile, põletasid lüla- sid, laastasid linnasid, viisid ãra wangi elanikud ja weised. Wene rahwas lannatas wâga palju wiletsust niisugustest laad- tamistest, aga see wiletsus oli olles pool wiletsust; see ei olnud veel nõnda birmus, lui see, mis neid eespool ootab, mida nad ise enestele walmistasid oma umbmeele ja tulidega. Wenemaaile tuli nüs õnnetus — tema rajadesse tuliwad Tatarloased, kes saangel Aasiaid elasiwad, Wenemaaost hommiku poole, Siberia- maast lõuna poole. Nad oliwad ka nomaadid ja elasiwad ümar- gutes tellides, haost punutud ja wildiga saetud. Nejet tellsi oli tuli ja suits tuli wâlja töbleti, mis peal oli. Tatarloased sdiwad tööfugust liba ja wedelat pudruskest hirsetangudest; leib oli neil tundmatu. Nad sdiwad ista rohaste kätega, pühliwad neid saab- bastesse ehit rohuga. Nad oliwad osavad lüüid ja julged ratsani- tud. Raisterahwas maatasid maja järele ja oliwad üli töölad.

Tatarloased ustujiwad ühi Jumalat, aga pidasid palweid eba- jumalate poole. Nad oliwad auusjameelelised, margaid ei olnud

nende fessel mitte sugugi; la oliwad nad lobbed ja sõpruse arma- tojad enesie fessel ja aitasid nad teine teist hea meelega. Kannata- litult nad lannatasid fulma ja nâlga; sôdades nad ei wâst, nud ãra ja wâistwad kals õõdpâewa ilma sôomata olla. Aga teiste rahwaste vastu oliwad nad hirmsad, abned saagi peale, walestisid ja lavalad: nad elasid rõõmimisest, lõif laastates ja rõletates, mis neile tee peal ette puutub.

Häful elasid Tatarloased teppides, iga sugu oma wârsti- oll. Ümbes 700 aasta eest übendas üls vägem würest, nimega Tschin- gis-kaan, lõil need üksikud sugulonnad üheks rahuvald. Seesama Tschingis-kaan sa läkitasgi omad löjawaed Wenemaa rajadesse.

Enne langesti wad Tatarloased Polowtserite peale, keslest Bene rahwas palju oliwad pidanud fannatama, keslega nad oga nûud sõpruses elasid. Polowtserite würest tuli Bene würstisid valuma appi tulla ja ütles: „Meie oleme nûud lõddud, aga kui teie meid ei oita, siis lüüaße ja teid maha: tâna wôtawad nad meie maa, ogo bomme ja teie oma.“ Bene würstisid pidasid nõnu ja übendasid endid siis Polowtseritega, et tundmata waenlaße vastu wâlja minna.

Tatarloased saidad Bene würstide nõuust kuulda ja läkitas- mid ja omalt poolt saadiluid Bene würstide juure ja laissiwad kawa- laste ütelda: „Meie kuuleme, et teie Polowtserite jutu järele meie vastu wâlja tulete, ja meie ei ole teie maad prutunud, ega teie linnu ega lülasid oma alla wôtnud; ega meie teie peale ei tulnud, waid oma suloste ja talli poste — Polowtserite peale: elage meiega rabus. Kui nad teie juure põgenewad, siis lõõgi neid maha ja wâisse enestele saaki: meie oleme kuulnud, et nad ka teile on palju surja teinud — waat selle eest et meie neid la lüüa tabamegi.“ Bene würstid ei wôtnud seda kuulda, lässiwad nende saadiluid maha lüüa ja lässiwad tapelussele. 17 pâewa pâraat tuliwad würsti- dele uned saadiluid Tatarlaste poolt vasta, kes ütlesid: „Teie kuulsite Polowtserite sôno, tapsite meie saadilud, tahate sôda, olgu siis sôda! Meie ei teinud teile surja. Jumal ülli on lõitide rahwaste õle: Tema saab meie peale lobut mõistma.“

Niisugune sône vani würstisid imestama. Reid saadiluid laissiwad nad rahuga ãra minna ja ei teinud neile midagi surja, aga ise sammusid nad sejateed edasi. Esimest hulka Tatar